■ כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות ■

בסוד שיח

■ בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת וארא ■ כ"ג טבת ה'תשע"ה ■ 14.01.2015 ■ גליון מס' 309 ■

תפוצה לכל קהילות ישראל

פרשת וארא

גאולה שלימה

/ הרב יעקב הלוי פילבר

ארבעה פעמים אנו מצרפים בתפילה את הביטוי "שלימה": בסיום התפילה אומרים: "אני מאמין באמונה שלימה", ובתפילת העמידה עצמה מבקשים: "והחזירנו בתשובה שלימה לפניך", "והעלה רפואה שלימה לכל מכותינו", "וגאלנו גאולה שלימה מהרה למען שמך". (ואף סימן נתנו לדבר: אתרו"ג - אמונה, תשובה רפואה וגאולה). מדוע דוקא בארבעה אלו אנו מוסיפים את ההוספה הזו? ההסבר הוא שכל אחד מהארבעה הללו אינם באים בבת אחת אלא מתרחשים בתהליך ובהדרגה. אמונה, אין האדם הופך למאמין ביום אחד, אפילו גדול המאמינים אברהם אבינו לא הכיר את בוראו אלא בהגיעו לגיל ארבעים. תשובה, גם החזרה בתשובה היא תהליך של שלבים כמו: הכרת החטא, חרטה, עזיבת החטא וקבלה לעתיד, עד שלבסוף מגיעים לתשובה שלימה. רפואה, אין החולה מתרפא ממחלתו בבת אחת, אלא הוא מחלים בתהליך עד שהבריאות שבה לאדם במלואה. וכך גם בגאולה, על הגאולה כבר אמרו: "כך היא גאולתם של ישראל, בתחילה קמעא קמעא, כל מה שהיא הולכת היא רבה והולכת". על כן אין אנו מסתפקים בהם בבקשה חלקית, אלא מבקשים שהקב"ה יזכנו את הדבר בשלמות.

כבר אמר הנביא מיכה (ו טו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" ומדברי הנביא משמע שהאירועים שהתרחשו ביציאת מצרים אינם חד פעמיים, אלא משמשים תקדים לכל הגאולות העתידות, כמו שהדבר מפורש במדרש (תנחומא תולדות יז): "כך אני עתיד לגאול אתכם לעתיד לבא משעבוד אדום ולעשות לכם נפלאות, שנאמר: 'כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות'". ואכן הגאולה שהתרחשה ביציאת מצרים התרחשה בשלבים ובהדרגה, כפי שהבטיח לנו הקב"ה בארבעה לשונות של גאולה, ככתוב: "לכן אמור לבני ישראל אני ה', והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים, והצלתי אתכם מעבודתם, וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדולים, ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקים", וכל לשון הוא שלב בגאולה. השלב הראשון ("והוצאתי מתחת סבלות") הוא ההקלה בקושי השעבוד למרות שעדיין הם ממשיכים להיות עבדי פרעה, (לפי הנצי"ב בפירושו 'העמק דבר' היה הדבר במכת ערוב). השלב השני הוא ההצלה בהפסקת העבדות לגמרי (במכת הברד שפרעה החל להוקיר את ישראל - הנצי"ב), אבל עדיין ישראל אינם בני חורין אלא תחת שליטת השלטון המצרי. במכת בכורות בא השלב השלישי, שבו ישראל נגאלו לגמרי, בזרוע נטויה ובשפטים גדולים ויצאו מעבדות לחירות, אבל עדיין היו שקועים במ"ט שערי טומאה ועובדים עבודה זרה, ולאחריה בא השלב הרביעי, שבו הם נלקחים להיות לעם ה' והקב"ה להם לאלוקים.

דבר נוסף אנו לומדים מהתקדים של גאולת מצרים והוא שעם ישראל בבוא הגאולה עדיין לא היה זכאי לה, ואעפ"כ הקב"ה גואלם, כמו שמובא במדרש (שמו"ר טו): "אמר הקב"ה אם אני מסתכל במעשיהם של ישראל אינן נגאלין לעולם, אלא למי אני מסתכל לאבותיהם הקדושים, בזכות אבותם אני גואלם". מניעת הגאולה יכולה להיות לא רק מפני מצבם של עם ישראל בעבר, אלא גם הצפוי להם בעתיד עלול למנוע את הגאולה, ועל כן מקדים הקב"ה לפני אמירת ארבעת לשונות הגאולה: "לכן אמור לבני ישראל אני ה'", ועל כך דרשו חז"ל (מדרש הגדול): "אני יודע שסופן למרוד בי ולהכעיס לפני, ואעפ"כ הריני גואלן למען שמי". לימוד נוסף לומדים אנו מלשונות הגאולה של יציאת מצרים, שגם אחרי שהקב"ה היה לישראל לאלוקים במעמד הר סיני, עדיין אין הגאולה שלימה, ועל כן התורה ממשיכה ואומרת לשון חמישי של גאולה: "והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברהם ליצחק וליעקב, ונתתי אותה לכם מורשה, אני ה'". יציאת מצרים היתה תקדים ודגם לגאולות העתידות, וממנה אנו לומדים שלגאולה שלימה ישראל יזכה רק לאחר שיזכה להיות בן חורין ("וגאלתי אתכם"), חי בארץ ישראל ("והבאתי אתכם אל הארץ"), כשהוא מאמין בה' ומקיים בה את מצוותיו ("והייתי לכם לאלקים"), וכך תהיה הגאולה העתידה שהיא תבוא לשלמותה לא בבת אחת, אלא בתהליך של קמעא קמעא.

■ עוד בעיתון ■

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

החמצת הזדמנויות מרוב התעסקות בתפל

תארו לכם מצב בו החלטתם לעבוד למחייתכם כדי לפרנס את בני המשפחה, אך העבודה שוחקת ומאוסה....

המשך בעמי 2

שוויית חורף

שאלתי היא האם אפשר, בשבת, להשתמש ב'גוי של שבת' כדי לחמם את הבית כדבעי?...

המשך בעמי 3

סיפור לשבת

לבוש חליפה ירוקה...

בשבת קודש בשעה שבע ושלושים בבוקר מספר ר' משה יצאתי עטוף בטלית לבית הכנסת להיות מעשרה הראשונים...

המשך בעמי 4

שביבים

■ "ותניחו לספינה שתלך מאליה"
■ בסוד שיחם
■ כוחן של מחשבות

המשך בעמי 5

פרשת וארא

החמצת הזדמנויות מרוב התעסקות בתפל

/ רוני פיזנטי

תארו לכם מצב בו החלטתם לעבוד למחייתכם כדי לפרנס את בני המשפחה, אך העבודה שוחקת ומאוסה. הבוס כל היום צועק ומתייחס בצורה משפילה, סביבת העבודה נוראית ובכל בוקר קמים בחוסר חשק ובעצבות גדולה מתוך חוסר ברירה משום שאנו יודעים שזו הדרך היחידה לפרנס את המשפחה. כמה נורא נרגיש וכמה חסרי אונים נהיה, עד שנהיה מוכנים לעשות הכל כדי לצאת מהמצב הגרוע בו אנו נמצאים. תארו לכם שבוקר אחד חבר רחוק ידפוק על הדלת ויאמר שזכינו בכמה מיליוני שקלים, מה שיאפשר לנו להתפטר באופן מידי מהסיוט שלנו. האם יעלה על הדעת שנאמר לו שאין לנו זמן להתעסק עם הזכיה הזו כי אנחנו ממהרים לעבודה? שאנחנו עסוקים מדי בלסבול ולרחם על עצמנו מכדי שנוכל לחשוב על אפשרות הגשמת החלום שלנו? הפרשה מספרת לנו שזה בדיוק מה שבני ישראל אמרו למשה כאשר בישר להם על הגאולה: "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה" (שמות ו' פסוק ט'). הם העדיפו להמשיך לעבוד בפרך כפי שהתרגלו ולוותר על הזדמנות חייהם לצאת ממצריים לחירות. זה נשמע כל כך תמוה ולא מובן עד שקשה להאמין לזה, אך גם היום בחיים שלנו הדברים מתרחשים כך מבלי שנרגיש. רק שבמצריים הקדוש ברוך הוא גאל את ישראל באותות ובמופתים בעל כורחם, אך אצלנו לא פעם אנחנו מחמיצים ומפספסים הזדמנויות פז המגיעות אלינו, רק מתוך שאנו מתעסקים בהבלים תפלים ולא חשובים.

הכל עניין של ייעול הזמן ועריכת סדר עדיפויות. אם לא נעשה זאת, נגלה שאנחנו מתעסקים בשטויות במשך רוב היום שלנו ועוזבים את הדברים העיקריים בצד, או שנכון יותר לומר שלא נגלה את זה, כי נהיה עסוקים מדי בהבל. אם ננתח את היום שלנו וננסה לבדוק מה עשינו בו ואיך התקדמנו בחיינו, נראה שמתוך 42 שעות אולי זכינו לנצל כמה דקות. כל השאר מוקדש לשינה, אכילה, דיבורי סרק, עבודה, העברת זמן, מחשב, טלוויזיה, חברים, משפחה וכו'. לא שצריך לוותר על כל הדברים האלו, בוודאי שזמן איכות עם המשפחה או השתדלות בפרנסה הם דברים חשובים ומבורכים, אך זה לא עיקר החיים שלנו ואם נתמקד רק בדברים האלו, לא נתקדם לשום מקום. צריך לחשוב היטב כיצד ננצל כל שניה מחיינו בצורה הטובה ביותר. אותה התעסקות בדברים שוליים היא זו שמשכחת מאיתנו את הדברים החשובים והאמתיים שאנו צריכים לפעול בחיים.

מהסיבה הזו היה דרוש להוציא את בני ישראל ממצריים. כי אסיר כבול לא יכול לראות את התמונה הגדולה ולארגן לו את סדר העדיפויות. הוא רואה את הכל מצומצם מתוך המקום הקטן בו הוא נמצא. מבחינתו התכלית היא להספיק לעשות את המוטל עליו לאותו היום כך שהוא יוכל לאכול משהו וללכת לישון בסוף היום המפרך. כאשר התמונה מצומצמת, גם השאיפות וההשגות בחיים מצומצמות. אך כאשר מוציאים את בני ישראל מהמצר בו הם חיים, משחררים אותם מהמצרים שלהם והם הופכים לחופשיים. אז הדעת מתרחבת ורואים את התמונה הגדולה יותר. אז מבינים מהו סדר העדיפויות הנכון. אז אפשר לראות נסים גדולים על ים סוף. ואז כמובן אפשר לקבל את התורה במעמד הר סיני ולראות מחזות אלוקיים. גם את עצמנו אנו צריכים להוציא מתוך המצרים שלנו. לצאת מתוך המקום הקטן שלנו ולהתבונן בתמונה הגדולה. אז נכון שאנחנו יודעים להעביר את הזמן בכיף מול הטלוויזיה, אבל זוהי התמונה הצרה, שהרי לאחר שהתוכנית תסתיים נחזור לחיים שלנו ונגלה שלא התקדמנו לשום מקום. הדבר דומה לילד קטן שרוצה לשחק כל היום, בעוד שאדם מבוגר מבין שזה בזבוז זמן מוחלט סתם לשחק כשאפשר לנצל את הזמן הזה. אם נסתכל בתמונה הרחבה נבין שיש לנו תפקיד ומשמעות ועלינו לפעול כדי ליישם אותם. אדם לא בא לעולם כדי להעביר את הזמן. להפך, הזמן שלנו מוגבל וזהו אחד המשאבים היקרים ביותר שיש לנו. את הזמן צריך לנצל כראוי ולא "לשרוף". כאשר מציעים לנו לבוא לשיעור תורה לחצי שעה פעם בשבוע, אנו נוטים לסרב בנימוס מתוך הסברים על העומס הגדול שיש עלינו ועל חוסר הזמן שרודף אותנו. מה שאנו לא מספרים זה שאתמול הסתובבנו במשך שעתיים בקניון כדי להתאוורר קצת, בבוקר התעוררנו מאוחר אחרי שבלילה יצאנו עם חברים, בכל ערב אנו נרדמים מול הטלוויזיה וה"רק דקה" ועוד דקה שאנו מתחברים לפייסבוק בכל רגע, מצטרפות לכ002 דקות ביום. כשישאלו אותנו על זה מיד נצטדק ונאמר שכל אלו דברים חשובים שאנו מוכרחים לעשות, אבל האם שיעור תורה שיחזק אותנו ויקרב אותנו אל תכלית החיים שלנו הוא לא משהו הכרחי לפחות כמו הדברים האלו? יש לנו נטייה לרצות המון, לדבר הרבה, אך לבצע מעט מאוד. אנחנו אוהבים לשאוף ולחלום על העתיד שלנו ועל ההתקדמות שלנו למקומות טובים יותר, אבל קשה לנו להבין שכדי להגיע לאותו חלום שנמצא רחוק מאיתנו, אנו צריכים לעשות צעדים קטנים בהתמדה, צעד אחר צעד עד שנגיע לאותו מקום. אם נתבונן על החלומות והשאיפות שלנו ולעומת זאת על ההתעסקות שלנו במשך היום, נגלה שאנו משקיעים 09% מהזמן על דברים שאינם מביאים לנו שום תועלת ושבעוד כמה חודשים נשכח אותם לגמרי ולא תהיה להם שום משמעות. אם אדם רוצה להגיע למקום מסוים, הוא צריך להשקיע, להתאמן ולנסות עד שיצליח להגיע לאותו מקום. בוודאי שזה ייקח זמן והשקעה רבה, אך רק זו הדרך להגיע לשם. אם נעדיף לצפות בטלוויזיה, להעביר את הזמן, לקרוא ספרי מתח, לשמוע מוזיקה, לצאת לטיולים או לעשות שאר דברים בסגנון, אז יתכן מאוד שנהנה מאותם דברים, אבל בעוד שנה נגלה שאנו עומדים תקועים באותו המקום בדיוק. שוב, לא מוכרחים לוותר על דברים, אלא פשוט לנהל את עצמנו בצורה נכונה כך שנשקיע בדברים החשובים יותר ובדברים התפלים פחות.

מי יודע כמה הזדמנויות שונות כבר החמצנו בחיינו..? ומי יודע היכן היינו נמצאים כעת אילו היינו מנצלים אותם היטב..? כמובן שאין שום טעם בלבכות על העבר, אלא שמטעויות העבר אפשר לבנות את העתיד. אם נתבונן על המקום שהיינו יכולים להגיע אליו היום אילו היינו משקיעים יותר בדברים החשובים לנו, נוכל לקבל מזה כוח

ומוטיבציה להמשך הדרך. נוכל להתאמץ ולהשקיע יותר כעת כך שבעוד כמה חודשים, או אפילו כמה שנים של התמדה, נוכל להגיע למקום שאנו רוצים ונזכה להגשים את החלומות שלנו. זה לא משהו שיקרה כבר מחר, אין הרבה למה לצפות וחבל להתאכזב מכך. זו בוודאי דרך ארוכה, אך כל עוד אנו בדרך, המצב שלנו טוב. כאשר אנו עוזבים את הדרך, אז כבר הדברים מתחילים להתדרדר ואנו יכולים להיות בטוחים שבאמת לא נגיע לשום מקום. אדם שחשוב לו לרדת במשקל למשל צריך להגביל את האכילה שלו. הוא יכול להתעסק בתפל ולרצות ליהנות ממאפה טעים או המבורגר מפתה, הוא אפילו יכול לחשוב לעצמו שזה לא נורא לאכול רק ממתק אחד קטן, אך בצורה כזו הדבר התפל מתגבר על השאיפה הגדולה יותר שלו, והוא לא יזכה להגשים את המשאלה. אם יבחר לעומת זאת להשקיע במה שבאמת חשוב, אז אולי הוא לא ייראה תוצאות בשבוע הראשון, ואולי יהיו לו משברים וקשיים, אך אם יבחר להתמיד הוא יגלה בהמשך שהגיע למקום שרצה. בצורה כזו אנו יכולים לשנות את עצמנו ולהגשים כל חלום שנרצה.

פרשת וארא מלמדת אותנו כמה אבסורד להתעסק בהרגלי היום יום מבלי לחשוב על התקדמות ועל איך לצאת מהמקום שלנו למקום טוב יותר. אם נבחר בכך נוכל גם אנחנו לצעוד למקום טוב יותר, להגשמת החלומות שלנו ולקיום התכלית שלנו בעולם. כל מה שצריך הוא לקבוע את סדר העדיפויות ולהתמיד בהשקעה בדברים החשובים באמת. כמובן שתפילה לקדוש ברוך הוא בוודאי תועיל ותפתח לנו את הדרך בצורה חלקה הרבה יותר. השם יברך אותנו להגשים את החלומות שלנו לטובה ולמיצוי עצמי של הטמון בתוכנו.

שו"ת חורף הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שאלת בן ציון אורפלי, ראש פינה: בשבועות האחרונים יש שינויי טמפרטורה משמעותיים בהפרש של ימים ואפילו שעות שקשה לחזות מראש, גם לחזאים. לא אחת, בבואי לכוון, לפני שבת, את העוצמה של מכשירי החימום עבור שבת קודש, לא הצלחתי להעריך נכונה את העוצמה הרצויה, וביום השבת הבית היה קר ומכשירי החימום לא הצליחו לחמם אותו. שאלתי היא האם אפשר, בשבת, להשתמש ב'גוי של שבת' כדי לחמם את הבית כדבעי?

תשובה: פסק השולחן ערוך[א] שבמקומות שבהם מזג האוויר קר מאד, מותר לומר לגוי להבעיר אש בשבת כדי לחמם את הבית. והטעם להיתר זה הוא שכולם נחשבים כחולים אצל הקור, ואמירה לגוי לעשות מלאכה מותרת לצורך חולה.

היתר זה שייך רק אם אכן קר מאד. אך אם לא קר מאד, לא שייך היתר זה שעל אף שקר ולא נעים וחמים בבית, עדיין אין זה מחשיב אותנו כחולים.

ולפי זה, אם אכן לא הצלחת להעריך נכונה את עוצמת הקור שתשרור בשבת, וביום השבת יש קור גדול בבית, מותר לומר לנוכרי לעשות את כל מה שצריך לעשות כדי לחמם את הבית. אך אם לא שורר בבית קור גדול, אזי אין היתר לומר לגוי להפעיל את מכשירי החימום בשבת.

וכמובן שאם יש בבית אנשים מבוגרים או ילדים קטנים שהם מטבע הדברים יותר רגישים לקור, אזי פעמים שגם קור מועט מחשיב אותם כחולים וכל מקרה לגופו.

כל זה אמור במכשירי חימום שיש בהפעלתם איסור מלאכה מהתורה לכל הדעות, שבהדלקתם, עוברים על מלאכת 'מבעיר' (הן בתנורים שיש בהם אש ממש כגון בתנורי גז והן בתנורים שיש בהם חוטי מתכת המתחממים ונעשים אדומים כגון בתנורי ספירלה שגם זה נחשב אש ממש מבחינה הלכתית). אבל מכשירי חימום שאין בהם אש, כגון רדיאטורים ומזגנים, שהפעלתם בשבת כרוכה רק באיסור שיש בשימוש בחשמל בשבת שנחלקו בו הפוסקים אם הוא איסור דאורייתא או איסור דרבנן, יש מקום להקל[ב] לומר לגוי להפעילם בשבת, גם אם הקור אינו מחשיב אותנו כחולים ממש אלא רק 'מקצת חולי', שאמירה לגוי באיסור דרבנן[ג] מותרת לצורך 'מקצת חולי'[ד].

ואגב, אציין שיש מי מהפוסקים שכתב שכך גם הדין בקיץ, כשיש חום גדול מותר לומר לגוי להפעיל את המזגן שכשם שהכול חולים אצל הקור, כך הכול חולים אצל החום[ה].

כל זה אמור באופן כללי. ובכל מקרה, אם יש אפשרות, כדאי לשאול רב בזמן אמת כדי שלא נקל במקום שא"א להקל, ומאידך לא נחמיר במקום שצריך להקל מחמת חשש חולי, וב"ה לא אלמן ישראל.

א - סימן רע"ו סעיף ה'.
ב - שלעניין איסור אמירה לגוי שהוא איסור דרבנן אפשר לסמוך על דעת הפוסקים שאין בשימוש בחשמל בשבת איסור דאורייתא.
ג - עיין הערה 2.
ד- סימן ש"ז סעיף ה'.
ה - וגם אם נאמר שאין הכול חולים אצל החום, מכל מקום מאחר שהפעלת המזגן אינה כרוכה באיסור דאורייתא לכל הדעות, אם כן במקום צורך גדול (כשחם מאד) יהיה מותר לומר לנכרי להפעיל את המזגן, כן מבואר בשו"ת מנחת יצחק ח"ג סימן כ"ג.

סיפור לשבת

לבוש חליפה ירוקה...

בשבת קודש בשעה שבע ושלושים בבוקר מספר ר' משה יצאתי עטוף בטלית לבית הכנסת להיות מעשרה הראשונים, מתיישב אני במקומי ומתחיל בנינוחות פסוקי דזמרה. בית הכנסת מתמלא אט אט, ובין מזמור למזמור ממולי, אני מבחין ביהודי עם זיפי זקן קצרים כבן שבעים, לבוש חליפה ירוקה, לרגליו נעלי ספורט ולראשו כיפה בהירה קטנה. הלה היה עטוף בטלית מיושנת, אחז סידור בידו והחל לדפדף. אם אינני טועה הוא הגיע אף לפניי לתפילה. אין לי מושג מדוע, אבל החשדנות כלפיו החלה לבצבץ. הוא לא נראה לי אחד ששומר מצוות, כנראה הוא אורח, כי מעולם לא ראיתיו. מה שברור - כך החלטתי ובצדק רב - דתי הוא לא! כדי לאשש את הנחתי הראשונה שהטיפוס הזה איננו שומר תורה ומצוות, הבחנתי לתדהמתי בקופסת סיגריות אדומה מבצבצת מכיס חולצתו הצהובה של הקשיש. בלעתי את הלשון משתומם כולי, ברוב חוצפתו הוא מגיע לתפילה ללא ניד עפעף, עם סיגריות. רק שלא יקנה איזו עליה, אני מתחיל להיכנס לחרדה. הרב צוריאל עוד עשוי לחשוב שמדובר פה במסורתי חביב שומר שבת, ועלול לתת לו עליה. הגבאי הנאמן מיסטר מימון החל למכור עליות. היהודי עם החליפה הירוקה לא גילה ענין בקניית עליה, ונכנסתי לרוגע כלשהו. שבעה העולים כבר רכשו את זכותם, ואז מימון מכריז "מפטיר, מי קונה מפטיר? 100 - אומר הקשיש עם הסיגריות. 150 מצהיר מתחרה צעיר. 250 מתעקש 'הסיגריות'. ככה כיניתי אותו בליבי. 300 מכריז הצעיר. בין לבין אני נע לעברו של הרב ולוחש על אוזנו. כבוד הרב, ליהודי עם החליפה הירוקה יש סיגריות בכיס, הוא חילוני גמור. תעשה הכל שלא יעלה למפטיר. הרב מהנהן בראשו ומסמן לי שב במקומך, יהיה בסדר. ובינתיים הקרב נמשך, ובסופו הסיגריות קונה את המפטיר ב-700 שקל, איזה חילול השם. הו, הו, איך שרתחתי, חזרתי לרב כולי נסער. ריבונו של עולם, לא יעלה על הדעת שהמפטיר בבית הכנסת שלנו יהיה מחלל שבת, כבוד הרב אני לא מתכוון לתת לו לעלות החצפתי פני. הרב שמר על ארשת קפואה כרומז לי משה, זה הענין שלי, אם לא נח לך, לך תחפש לך מניין אחר, זה המצב. הלכתי? לא ולא. גמלה החלטה בליבי, שהעסק הזה ייעקר מן השורש, שהרי אי אפשר שנשמע את המפטיר מפיו של אדם שדורס את השבת בריש גלי. הסתובבתי באי-שקט מופגן בסביבת הרב כדי לסמן שדעתי לא נוחה ממה שעומד להתרחש בדקות אלו. הרב המשיך לשמור על קור רוח, מניח אצבעותיו על שפתיו כרומז לי "משה, תהיה בשקט, זה לא ענייך. אבל, הרי יש גבול לכל תעלול, אינני מצליח לקלוט מדוע הוא מתעלם ממני... אם הייתי קומקום שורק, הרעש היה מחריש אוזניים. השביעי עלה אמר חצי קדיש ואז הכריז הגבאי יעלה מפטיר כבוד הסיגריות, הקשיש צעד אט אט, ברך את ברכות התורה, וניפנה לקרוא את ברכות המפטיר. זהו, כאן כבר גלשתי על גדותיי. זו בושה וחרפה, ממש בזיון הקודש, היהודי הזה מחלל שבת, יש לו חפיסת סיגריות בכיס. אני מאד מבקש ממך אדוני, שתתן ליהודי אחר לברך את ברכות המפטיר.... הקשיש קפא על עומדו, מבוהל. מבויש. אבל אני בשלי. כן אדוני, חזור למקומך, אין שום סיבה שהמפטיר יתבזה... הרב צוריאל היסה אותי ר משה, תודה לך על הערתך, עד כאן! אדוני ממשיך לקרוא את המפטיר הורה לו הרב. יצאתי החוצה בחמת זעם, טורק את הדלת ופותח בחיפושים אחרי מנין שאין בו חילול השם. מה אספר, במוצאי שבת צלצל הטלפון, הרב צוריאל על הקו. ר' משה, ר משה, האיש ברך וקרא את המפטיר מאד יפה ומדוקדק. אחר כך עשיתי השכבה לרעיתו ע"ה שנפטרה לפני כשבועיים ימים. הוא בכה על הדוכן, גם מעצב וכנראה גם מעלבון. תוך כדי ההשכבה, אני מבחין בחוט של ציצית קטן משתרבב ממעל לחגורתו. כבודו לובש גם ציצית?, שאלתי אותו, והוא השיב, בודאי. כל חיי לבשתי ציצית... אז יסביר לי כבודו" לחשתי לאוזנו - מה עושה בכיס חולצתו חפיסת סיגריות? האיש נאלם דום. מישש בכיסו ורעד. כבוד הרב, באתי להתארח אצל בני שגר ברחוב הסמוך. שאלתי אותו האם יש בית-כנסת שפתוח גם בשעות הקטנות כדי שאוכל לקרוא כמנהגי את כל ספר תהלים - והוא סיפר לי שאצלכם פתוח כל הלילה. בשעה ארבע לפנות בוקר התעוררתי בחדרי החשוך, לבשתי את חולצתי, שהונחה על קולב. לדאבון לבי, מבלי לשים-לב, לבשתי חולצת החול שלי, בעוד חולצת השבת עדיין ניצבת על הקולב הסמוך. סליחה כבוד הרב, סליחה מכל המתפללים, אתה מבין ר' משה עד כמה אנו מחויבים בסבלנות, ולדון לכף זכות? שנו לעצמך - ר' משה - כל יהודי הוא בחזקת כשר.... כמה ביזיונות יכולנו לחסוך מעצמנו ומאחרים, עם קצת יותר אורך-רוח וסבלנות. (ק. לוי).

(מאוצר הסיפורים של יו"ר עזר מציון, הרב חנניה צ'ולק)

שביבים / שאול שיף

"ותניחו לספינה שתלך מאליה"

מובא בספר 'סדר הדורות' (אלף החמישי ד' אלפים תר"ו) בדבר אופן קבורתו של רב עמרם גאון זצ"ל, ומעשה שהיה כך היה:

רב עמרם נולד בעיר מגנצא היושבת על נהר ריינוס. בבגרותו נסע לעיר קולוניה והקים שם ישיבה והעמיד תלמידים. לפני מותו קרא לתלמידיו וציווה להם שלא יקברוהו בעיר קולוניה אלא עם אבותיו בעיר מגנצא. ענו התלמידים, כי סכנה גדולה ליהודים להגיע למגנצא. השיב להם רב עמרם: "כשאמות תטהרו אותי, ותשימוני בארון, ואח"כ תשימו את הארון בתוך ספינה קטנה על הנהר, ותניחו הספינה שתלך מאליה". לאחר מותו עשו תלמידיו כציווי רבם, והספינה שטה אחר מרוצת המים עד הגיעה למגנצא. ויהי כאשר ראו הגויים ממגנצא ספינה קטנה וארון עם מת בתוכו, תמהו מאד ואמרו "איש קדוש הוא שבא להיקבר בארצנו". שלחו ידם להחזיק בספינה, והספינה נרתעה לאחור ולא יכלו לנגוע בה. האנשים השתוממו למראה עיניהם, וסיפרו על כך לשר העיר, ושבו כולם אל שפת הנהר. כיון שבאו עמהם יהודים, נתקרבה הספינה אליהם, וכאשר שלחו הגויים את ידיהם להחזיק בספינה, שוב נתרחקה מהם, וכן אירע פעמים רבות, עד שראו הגויים כי הארון מתקרב רק ליהודים ולא להם. ויקראו הגויים ליהודים ויאמרו להם "הכנסו לספינה וראו מה זה". ותקרב הספינה, ויכנסו היהודים לתוכה ויפתחו את הארון, וימצאו בו מכתב שהיה כתוב בזה הלשון: "אחי ורעי בעלי ברית ק"ק מגנצא. הנה באתי אליכם כי נפטרתי לעולמי בק"ק קולוניה, ומבקש אני שתקברוני בקבר אבותי, ולכולכם חיים ושלום. נאום עמרם". בראות אנשי מגנצא את המכתב ויתאבלו עליו מאד, ויוציאו הארון מהספינה כדי לקוברו, והגויים הכו את היהודים להרחיקם, אבל לא יכלו להזיז הארון ממקומו. ויעמידו הגויים שומרים על הארון, ויבנו עליו בית תפלה גדול מאד. והיהודים השתדלו בתחנונים והציעו ממון רב שיחזירו הארון, אבל הגויים לא הסכימו. ובכל לילה היה רב עמרם זצ"ל בא בחלום לכמה בחורים, ויאמר להם: "תקברוני בקברי אבותי". ויתייעצו הבחורים, וילכו בלילה חוץ לעיר, וייקחו איש מת שהיה תלוי על העץ, וילבישוהו בגדים לבנים, ויטלו את רב עמרם זצ"ל מבית תיפלתם, ויניחו שם את נבלת התלוי תחתיו, ויקברו את רב עמרם זצ"ל בקבורת אבותיו, והי' הצליח דרכם שלא נודע ולא נתגלה הדבר לגוים לעולם (אוצר פלאות התורה והרב חנניה צ'ולק, יו"ר עזר מציון).

בסוד שיחם

העסקן התורני ר' אברהם אראטין זצ"ל, ביקש מהשמש של הרבי ה"בית ישראל" מגור זי"ע, שיודיע לו על מועד ביקורו של הרבי אצל האדמו"ר ר' אהרן מבעלזא זי"ע. ונימוקו עמו. באחד הלילות קיבל העסקן ידיעה שלאחר חצות הלילה יבוא הרבי מגור להיפגש עם כ"ק מרן מבעלזא זצ"ל, בביתו בשכונת קטמון. העסקן איתר פינה נסתרת, ממנה יוכל להאזין היטב לשיחת הקודש בין שני הצדיקים. ואמנם לאחר חצות הלילה הגיע מרן האדמו"ר מגור זצ"ל, והרבי מבעלזא קיבלו ברוב אהבה. שני הצדיקים ביקשו לשלום איש את רעהו ושאלו על המצב בבריאות. הרבי מגור אמר מיד את מטרת בואו: יש צורך בכסף רב כדי להקים בארץ ישראל הרבה ומוסדות תורה, כדי להציל מבחינה רוחנית את כל ילדי ישראל העולים לארץ ישראל ואין עבורם מקומות קליטה שיתחנכו בהם לתורה ומצוות. ומה העצה לכך, שאל הרבי מבעלזא. ענה לו הרבי מגור: בימים עברו לא היה צורך ליהודים חרדים בכסף. זה לא היה מן הרצוי שיהיה להם כסף, כי זה הפריע ליהדותם. אולם, כיום, כאשר יש צורך להציל את ילדי ישראל, יש לפעול שליהודים חרדים יהיה כסף. שהם יהיו גבירים ויוכלו להחזיק ולהקים מוסדות תורניים ולבנות חיי תורה. האדמו"ר מבעלזא שקע במחשבות קודש ושתק זמן רב. אחר כך התלהב ואמר: נו,אדמו"ר מגור, הבה ונאמר יחד: השי"ת יעזור שליהודים שומרי תורה ומצוות יהיה כסף! ושני הצדיקים חזרו ואמרו ברטט קודש: "השי"ת יעזור שליהודים שומרי תורה ומצוות יהיה כסף. מיד לאחר מכן יצא האדמו"ר מגור את הבית. בצאתו ראה את העסקן ר' אברהם אראטין זי"ל והבין כי הוא היה עד לשיחה עם האדמו"ר מבעלזא. הרים הרבי את ידו אל פיו ורמז לו שישמור על שתיקה ולא יספר על תוכן הפגישה. ואכן, מיד לאחר מכן, החלה תקופה של שפע, רווחה והצלחה לנאמני היהדות בארץ ישראל ובתפוצות הגולה. העסקן התורני שהיה עד לשיחה בין האדמו"רים, הקפיד לשמור על סוד תוכן השיחה. אולם, כאשר הסתלקו שני הצדיקים לגנזי מרומים, שאל לדעת תורה והם הורו לו לפרסם את המפגש הפלאי. הם אמרו, שטוב הדבר שיהודים שזכו לממון בדורנו, ידעו שהם זכו בו בעקבות תפילתם וברכתם של צדיקי הדור, וכי הכסף הופקד בידם על ידי ההשגחה העליונה, כדי שישתמשו בו להקמת מוסדות תורה ובניית חיי תורה.

(הקטע הזה צוטט מספר שראה אור באחרונה על הקוה"ט האדמו"ר מגור בעל "בית ישראל" והנושא את השם: בית ישראל להבה. דברי תורה, תולדות, ליקוטי תורה ממרן הבית ישראל זצ"ל. ליקט וערך: שלמה זלמינא וינברג. וינברג גם הוציא לאור ספר חשוב על האדמו"ר מגור בעל חידושי הרי"ם. וינברג הוא בנו של ר' ישראל וינברג, מי שהיה סמנכ"ל משרד הדתות בימיהם של השרים שפירא וורהפטיג זכרונם לברכה. אחיו הוא האדמו"ר הנוכחי מטולנא שליט"א. הספרים אינם נמכרים במכירה חופשית)

כוחן של מחשבות

כותבת חוקרת הסרטן והמרפאת בשיטות אלטרנטיביות, ד"ר פנינה בר סלע בספרה "התחדשות":

"ראויה להדגשה העובדה, כי מחשבות של אנשים המטפלים בחולים, משפיעות על מצבו של החולה המטופל על ידם. בכנס בינלאומי לבריאות טבעית, שבו לקחתי חלק, סיפר מדען מקליפורניה על ניסוי שנעשה בקבוצות של חולי לב. האנשים חולקו לשלוש קבוצות, זהות מבחינת גיל ומצב בריאות, וקיבלו את אותן התרופות. קבוצה א': בנוסף לתרופה התפללה לבורא והאמינה בעזרתו. קבוצה ב': בנוסף לתרופות, לא רצתה להתפלל, אך הצמידו לחולים אנשים שהתפללו עבורם, בידיעתם ובהסכמתם, ובתקווה שאכן זה יכול לעזור. קבוצה ג': קבוצת ביקורת. אלה קיבלו תרופות בלבד. התברר שבקבוצה א' וכן בקבוצה ב' היה שיפור ניכר בבריאות לעומת קבוצה ג'. החולים של קבוצה א' ו-ב' הצליחו להוריד את רמת המתח שלהם. התקווה, האמונה והתפילה שינו

מולקולות כימיות בגוף, והדבר הביא לשיפור בתפקודי הלב, כפי שהתבטא בבדיקות מעבדה קונבנציונליות. מחקרים אחרים שנעשו בחולי לב, מראים על אחוז החלמה יותר גבוה אצל אלה שהאמינו בהחלמתם ושבנות זוגם האמינו אף הן בכך.

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדואייל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il